

Please return.

Outreach

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume IV, Number 1
May, 1981

National Representative Assembly Convenes in Worcester, MA

This year, marking the 90th Anniversary of the first Armenian Church established in America, the National Representative Assembly is greatly honored to be the guest of the oldest Armenian parish community, the Holy Trinity Armenian Apostolic Church of Worcester, MA from May 12 - 15, 1981.

Their struggles and achievements, losses and gains over the years, are strongly analogous to the changing currents throughout the U.S. that must be faced by all our churches and people. To witness and work amidst their triumphant survival, will surely inspire a will to reaffirm commitments and forge new horizons for the Armenian Community during this annual convention.

The Religious Conference, convening on Tuesday, May 12th at 8:30 a.m. will examine in detail, ecclesiastical and liturgical issues of the Armenian Church, and discuss the accomplishments of the Theological, Liturgical and Program Planning Committees.

Two special lectures are scheduled for the Conference to be given by Rev. Asoghik Kelejian of Bayside, N.Y. on "The Paulisian Sect" and Rev. Antranig Baljian of Springfield, MA on "The Shroud of Turin".

The National Representative Assembly will convene on Wednesday, May 13th, 2:00 p.m. and will proceed with its work until 5:00 p.m. Friday, May 15th. The Agenda will include reports by the Religious Council, the Executive Council and various Prelacy Committees; elections of the Credentials Committee, the Nominating Committee and the Tivan; Panel meetings and reports on Armenian Education, Finance, Budget and Audit, Constitutional matters, Religious matters and Religious education, Community services and Communications.

The NRA will come to an end with the closing address of His Grace, Bishop Mesrob Ashjian, Prelate, who will preside over both the Religious Conference and the National Representative Assembly.

The NRA banquet will be held at the Sheraton-Lincoln Inn in Worcester, MA, on Friday, May 15th at 8:00 p.m. at which time, four members of the Worcester community will be presented with awards for years of significant service to the Armenian Church. The Prelacy Man of the Year award will also be announced and presented.

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝

Սկսւում է Ընդհանուր ժողովի առթիւ, 2 Ապրիլ 1981, Անթիպիաս

Ա. շարք, ճախէն աջ՝ Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոս Բախտիկեան, Տ. Սահակ Արքեպիսկոպոս Այվազեան, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոս, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Խորեն Ա. Կաթողիկոս, Տ. Ղեւոնդ Արքեպիսկոպոս Զէպէլեան, Տ. Արտաւազդ Արքեպիսկոպոս Թրքոնեան:

Բ. շարք, ճախէն աջ՝ Տ. Սուրեն Եպիսկոպոս Գաթարոյեան, Տ. Վարդան Եպիսկոպոս Տէմիրեան, Տ. Եփրեմ Եպիսկոպոս Թապազեան, Տ. Տաթև Արքեպիսկոպոս Սարգիսեան, Տ. Սմբատ Արքեպիսկոպոս Լափանեան, Տ. Մեսրոպ Եպիսկոպոս Աշենեան, Տ. Կորիւն Եպիսկոպոս Պապեան, Տ. Զարեհ Եպիսկոպոս Ազնաւորեան, Տ. Արամ Եպիսկոպոս Քէշիշեան:

Գ. շարք, ճախէն աջ՝ Տ. Շահէ Արք. Փանոսեան, Տ. Արշաիր Վրդ. Գարուեան, Տ. Նորայր Վրդ. Աշըգեան, Տ. Մուշեղ Վրդ. Մարտիրոսեան, Տ. Սեպուհ Վրդ. Սարգիսեան, Տ. Վահան Վրդ. Պէրպէրեան, Տ. Անուշաւան Վրդ. Դանիէլեան, Տ. Վարուժան Վրդ. Զեբկեան, Տ. Կոմիտաս Վրդ. Օհանեան, Տ. Տիրայր Վրդ. Փանոսեան, Տ. Օշական Վրդ. Չորոյեան, Տ. Խաժակ Վրդ. Յակոբեան, Տ. Պարոյր Վրդ. Էմիւէֆեան, Տ. Միւռոն Արք. Ազնիկեան:

Մանուկ-նկարչի եւ ժողովէն կը բացակայէին Տ. Արտակ Արքեպիսկոպոս Մանուկեան, Տ. Եղիշ Վրդ. Մանճիկեան, Տ. Արարատ Վրդ. Թօսունեան:

ԶԵԿՈՅՑ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Վեհափառ Հայրապետներու, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Խորեն Ա. Կաթողիկոսի եւ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոսի հրահրած Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Միաբանութիւնը իր Ընդհանուր ժողովը գումարեց 31 Մարտ - 4 Ապրիլ 1981-ին Կաթողիկոսարանի Վեհարանին մէջ:

Սոյն Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու համար Կաթողիկոսարան ժամանեցին թեմակալ առաջնորդներ, թեմերու մէջ պաշտօնավարող եւ ուսանող միաբան հայրեր, որոնք միանալով վանքի մէջ բնակող միաբան հայրերուն, ունեցան եղբայրական հասարակաց կեանք մը, մասնակցելով Մայր Տաճարին մէջ պաշտօնող ժամերգութեանց եւ Կաթողիկոսարանի «Ուխտի Օր»-ուան առթիւ կազմակերպուած հսկումի արարողութեանց:

Ժողովին մասնակցեցան քսանութ միաբաններ: Կը բացակայէին միայն երկու միաբան հայրեր: Նախագահեցին Տ. Տ. Խորեն Ա. Կաթողիկոս եւ Տ. Տ. Գարեգին Բ. Աթոռակից Կաթողիկոս:

Ժողովին պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի, 31 Մարտի երեկոյեան ժամը 5-ին, Խորեն Ա. Կաթողիկոսի աղօթքով:

Ապա ժողով սկսաւ իր աշխատանքներուն: Առժամեայ դիւանը կազմեցին երիցագոյն միաբան՝ Գերշ. Տ. Ներսէս Ս. Եպիսկոպոս եւ կրտսերագոյն միաբան՝ Հոգշ. Տ. Շահէ Արքեպ: Կատարուեցաւ մնայուն դիւանի ընտրութիւնը: Ատենապետ ընտրուեցաւ Գերշ. Տ. Զարեհ Ս. Եպիսկոպոս, իսկ ատենադպիր՝ Հոգշ. Տ. Նաժակ Վարդապետ: Բանաձեւի յանձնարարութիւնը ընտրուեցան Գերշ. Տ. Սահակ Ս. Արքեպիսկոպոս, Գերշ. Տ. Մեսրոպ Ս. Եպիսկոպոս եւ Հոգշ. Տ. Օշական Վարդապետ:

Ս. Աթոռիս Վեհափառ Հայրապետները առանձին պատգամներով ողջունեցին Միաբանական Ընդհանուր ժողովի գումարումը, բարձր գնահատելով աւոր կարեւորութիւնը եւ մաղթելով որ միաբան հայրեր իրենց կոչումին եւ առաքելութեան բարձր գիտակցութեամբ յառաջ տանին իրենց ժողովական աշխատանքները, լաւագոյն կեանքի եւ առաւել ծառայութեան ի խնդիր:

Յաջորդական տասնեւհինգ նիստերու ընթացքին Ընդհանուր ժողովը քննարկեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Միաբանական Կանոնադրութեան մշակման յանձնարարութիւնը ներկայացուցած նախագիծը եւ յաջողեցաւ զբաղիլ հետեւեալ բաժիններով:—

Ա. Կոչում եւ առաքելութիւն, Հոգեւոր կեանք, Մտաւոր կեանք, Հասարակաց կեանք, Վարչական պարտաւորութիւններ:

Բ. Ժողովներ՝ Միաբանական Ընդհանուր ժողով, Միաբանական Ընդհանուր ժողովի պարտաւորութիւնները, Տնօրէն ժողով, Տնօրէն ժողովի պարտաւորութիւնները:

Ժողովի ներկայացուցան տեղեկատուական երկու զրոյցներ: Զեկուցուեցաւ Դպրեվանքի 50-ամեակի տօնակատարութեան կապակցարար ձեռք առնուած որոշումներուն մասին: Այս առթիւ, միաբան հայրեր յերախտագիտութիւն իրենց հոգեւոր տան՝ Դպրեվանքին, սրտաբուխ կերպով որոշեցին Դպրեվանքի 50-ամեակի առթիւ հաստատուած միաբանական մնայուն հիմնադրամին մասնակցիլ 30,000 Լ. ոսկիով:

Ապա զեկուցուեցաւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան յարաբերութեան մասին, 1979 Հոկտեմբերին (Շարունակութիւն էջ 3)

On Friday, March 20th, while visiting in the Midwest, His Grace, Bishop Ashjian accompanied by Zohrab Tazian and Sarkis Teshoian made a courtesy visit to the Mayor of Fort Wayne, Indiana, Mr. Winfield Moses. His Grace presented the Mayor with a beautiful work of Armenian art, a 13th c. Khatchkar engraved on brass by Argentinian artist, Manuel Gheredian. The Mayor in turn, extended a warm reception expressing his love and admiration for the Armenian people.

Photo by Kantzabed
Children from eight New York and New Jersey Armenian Schools gathered in the auditorium of Sts. Vartanantz Church of Ridgefield, N. J. on April 4, 1981 for the first Student Festival sponsored by the Armenian National Committee. The hall was filled with merriment and much parental joy as over 200 children sang, danced, and recited learned treasures of their Armenian culture.

The following article appeared in Weekend section of the April 24, 1981 issue of the New York Times. © 1981 by The New York Times Co. Reprinted by permission.

Guggenheim Retrospective Charts Arshile Gorky's Passion for Art

By John Russell

Much of what is best in the American art of the last 40 years is owed to men and women who would never have been in this country at all had it not been for the long history of intolerance at the turn of the century that disfigured country after country in Europe, from Poland in the northwest to Armenia in the southeast. An archetypal figure in that context is Vosdanik Adoian, later and now universally known as Arshile Gorky, whose retrospective exhibition opens today at the Guggenheim Museum and can be seen there through July 19.

His was an extraordinary history. He was born in April 1904 on the shores of Lake Van in Armenia. The memory of that august and sumptuous countryside stayed with him for the rest of his life, shaping his thoughts, his feelings and the subject matter of much of his art. For that matter even the casual visitor must be captivated by Lake Van, where isolated stone churches of great antiquity stand in a landscape of great natural magnificence. Closer inspection will reveal manuscripts, wall paintings and sculptures that speak for a proud and fiery civilization, which has survived long periods of vindictive harassment with its every tradition intact.

When the future Arshile Gorky arrived in this country as a boy of 15, he was possessed, like so many other people in his position, by the determination to become someone and to belong somewhere in the huge new country that had been pressed upon him. He chose a name for himself, and an imperious instinct led him to stick to the passion for drawing that had fired him ever since he had seen the traditional carvings on tombstones in his native Armenia.

Never doubting that he had been put on this earth to draw and paint, he set out to measure himself against the great painters of the recent past. He was all flame and fire, in that connection. ("Has there in six centuries been art than Cubism,?" he would say). He recognized the supreme art of the previous half-century at a time when its supremacy was by no means universally ac-

(Continued on page 4)

OUTREACH

His Grace Bishop Mesrob Ashjian, Prelate

Editor Hasmig Mergian

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscripts will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, New York 10016.

©1981 Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

ZOHRAB KECHICHIAN ART EXHIBIT

On Friday, April 10, 1981, the Ladies Guild of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America presented an exhibition of Chinese Ink, Pencil and Water Color aquarelle by renowned artist, Zohrab Kechichian.

The Lebanese Armenian Artist, Zohrab, whose works have been exhibited widely throughout the Middle East, giving him international acclaim, honored the evening with his presence. Also present, was his sister, Hasmig Kechichian.

After an hour of socializing and getting acquainted both with the artist and his works, his Grace, Bishop Mesrob Ashjian officially opened the show highly praising the artist, his talent and his dedication to the Armenian Church and Community.

Among many honorable guests were other artists, such as Garabed Saljian, Raphael Bedrossian, Katchaz, Vava Khatchadourian and Zareh Maranian.

WCC Statement Mourns Slain Children Points to Growing Violence in the U.S.

ATLANTA (EPS) — Leaders of the World Council of Churches (WCC), concluding a weeklong series of meetings here, today issued a statement expressing shared loss and grief over the murders of black children in Atlanta and have called upon the churches to monitor what they see as "the growing violence among persons and groups" throughout the United States.

Atlanta Mayor Maynard Jackson and Public Safety Commissioner Lee P. Brown received the statement in a half-hour session with the World Council delegation. WCC officials have been participating in a consultation with American member churches to review the Council's programs of justice and service throughout the world.

"We share in the loss of the children who have been killed; in the sorrow, bewilderment, grief and anger of their bereaved families; and in the understandable but destructive onslaught of fear, tension and mistrust which these events have unleashed on the Atlanta community," the statement says.

Twenty black children have been killed in as many months and two more are reported missing. Nearly \$2.5 million in federal funds have been approved to aid the investigation of the unsolved slayings.

The WCC statement recognizes "the efforts being made by the Atlanta community to find the perpetrators and to stop this degradation of human life, rights, dignity, safety and community," and acknowledged "the nationwide evidence of the continuing and growing statistics of violence against blacks and others.

"But we must also speak about the change of mood of the nation which has signaled to many that the rights of humans have become of lesser importance; about the growth of groups which preach hate and violence against others of a different race, ethnicity or belief; about the encouragement by many, including some of our leaders, of the false belief that a future of hope is possible while ignoring or rejecting the needs and aspirations of many in our society; and about the sin of claiming opportunity and advantage for ourselves at the expense of others.

"We call upon the churches and their agencies to monitor and publicize the growing violence against persons and groups throughout this nation. We pray fervently that the anguish of Atlanta and of fearful, poor and suffering people in many, many other places in the world will be recognized as the cries of pain of our brothers and sisters in the human family and that those

ԱԶԳԱՅԻՆ ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՈՆ

Պատմութեան հոլովոյթին, ֆիզիքական եւ հոգեկան բազում կորուստներ կրած, եւ փառատուններ տեսած է հայորդին: Իր կորուստները եղած են այնքան շատ, որ փառատունները նսեմացած են: Սակայն 1981-ի Ապրիլ շորսը, դարձաւ յոյսերու արթնութեան եւ կենսական վերածնունդի երջանիկ սկիզբ:

Հոծ բազմութիւն մը խնուած էր ծնողներու եւ դպրոցատեղիներու, Նիւ Ճըրզիի, Սրբոց Վարդանանց եկեղեցւոյ սրահին մէջ: Միացեալ Նահանգներու տարածքին, այս փառատունը առաջինը կը ներկայանար իր տեսակին մէջ. համադրելով ութ դպրոցներ: Դրօշակներու հանդիսաւոր մուտքէն ետք՝ Տիկ. Հուրիկ Սահակեանի մաքնիսական ճպոտին հնազանդը, 250 աշակերտ-աշակերտուհի, երգեցին Փառատունի քայլերգը. — Երիտասարդութեան Գայլերգ — Մորմէ ետք, անընդհատ իրարու յաջորդեցին. նուազ, արտասանութիւն, երգ, ու պար: Յատուկ խանդավառութիւն ստեղծեց մրցոյթը հայագիտական նիւթերու շուրջ. Պատմութիւն, Գրականութիւն, Երաժշտութիւն: Ամերիկայի հսկայ տարածքին վրայ, — ճերմակ ջարդի ենթակայ հայ աշակերտին արիւնը անգամ մը եւս խայտայ իր երակներուն մէջ: Զօղուեցաւ իր լեզուին ու պատմութեան:

Մրանը փոքր էր: Աթոռները սակաւ էին: Մտողներէն ու հանդիսականներէն շատեր, ոտքի էին մնացած. սակայն կը զգայիր որ, թէ՛ մեծը, եւ թէ՛ փոքրը, թէ՛ ծնողը եւ թէ՛ աշակերտ, իրենց հոգիին խորը կը կրէին հաւատք դէպի ապագան:

ԱՊՐԻԼ . . .

Այս ահաւոր ամուսան մէջն էր, որ մեր պատմութեան Փառքը սեւով երիզուեցաւ. Հայը մնաց անտուն. աշակերտը անդադրոց. մայրը անզաւակ: Ծիշող նոյն ամուսան մէջ Ազգային Ուսումնական Խորհուրդը, Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդութեամբ, եւ Հայ Օգնութեան Միութեան հովանաւորութեամբ, գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր, Հայ Դպրոցներու միջոցաւ պատգամներու, թէ վերածնունդի, դարձեալ հայանալու գանգակները կը ղօղանջին մանուկներու շրթներէն, թէ անոնց արձագանգին ընկալուչը մենք ծնողներս ենք: Լսենք ելեւէջներու ներքութիւնը. լաւատեսութեամբ պատրաստուինք մեր լեզուի յաղթական վերելքին, մեր դրականութեան պանծացման, մեր պատմութեան կերտումին, եւ աւանդութիւններու պահպանման:

Ականջները սրուած էին: Մեքերպասքանը երփնափայլ կը պսպար ու կը սաւառնէր մեր վերել, աւրեւային ու լուսանցիկ: Վանկ, գոյն, ու նուազ դարձած էր մեր հօր լեզուն ու կը բոցկլտար մանուկներու փոքրիկ տիեզերքին մէջ: Բոցը զգացինք մենք, հրդեհումը պիտի զգայ ապագան: Փառատունի թելադրութեան պատուէրը իր գերագոյն սահմանին հասած էր երբ 10 տարեկան աղջնակ մը իր մօր դառնալով. — Մայրի՛կ, ինծի Հայոց Պատմութիւն սորվեցուր—:

Դարերու ընթացքին, Հայ ժողովուրդի մղած ինքնապաշտպանութեան կռիւներու ժամանակ, բազմաթիւ պաշտպանական կառոյցներ եւ բերդեր շինուած են: Ներկայիս, հայապահպանման միակ փրկարար բերդը մեր լեզուն է. որուն անպայմանօրէն պարտինք կցել Հայկական Ոգին, Աւանդութիւնն ու Եկեղեցին որոնք մեր մշակոյթին մաս կը կազմեն: Մանուկը այս կամ կառավարական դպրոցներու մէջ յայտ առնուն չի կրնար ընտելանալ եւ իւրացնել: Ամէնօրեայ Հայ Վարժարաններու կարիքը անսահման է. ընտրուած առաքելական կոչումով ուսուցիչ-ուսուցչուհիներով:

Իսկապէս տպաւորիչ էր Ապրիլ Զորսի Փառատունը: Իսկ Ազգային Ուսումնական Խորհուրդի գործը՝ մրցանակի արժանի: Ես հիացած եմ եւ մանաւանդ՝ որ նուիրեալ հոգիներ կ'ապրին տակաւին: Ես խոր հաւատք ունիմ, որ դպրոց ու եկեղեցի ձեռք-ձեռքի տուած, նման ձեռնարկներ կազմակերպեն. միթէ՞ ոգեւորիչ եւ պերճախօս չէ՞ Ապրիլ 4-ի Փառատունը:

Հայը հայուն զօրոյ, միակ ամրակուռ շղթան ներկայիս Հայ Լեզուն է: Հայոց հին ու նոր Պատմութիւնը. Հայ Մշակոյթը:

Փառատունի ղօղանջները թող արձագանգեն հոգիէ հոգի. դպրոցէ դպրոց, երկրէ երկիր, վաղուան նայող լաւատեսութեամբ: Թող ծաղի մեր նախնիքներէն ժառանգուած լոյսը, իւրաքանչիւրիս մէջ:

—ԱՌ ԻՍ ԼՈՅՍ ՄԱԳԵԱ—:

Տպաւորութիւններ ու թուիչներ չ'իյնան պարապին մէջ. ճիգերն ու անձկութիւնները չբախին անտարբերութեան պատերուն:

Առ իս լոյս ծագեալ . . . :

Նիւ Եորք, Ապրիլ 10, 1981 ԹԵՐԷԶ ՈՍԿԵՐԻՉԵԱՆ

cries will awaken us again to the hope for justice and love which our faith requires of us," the statement concludes.

The World Council of Churches, headquartered in Geneva, Switzerland, includes nearly 300 member churches representing some 400 million Christians in 100 countries. There are 27 WCC member churches in the United States. The Armenian Apostolic Church, both in America and abroad, is also a participating member.

Մ. Խ. Վերջերս բարեկամ մը մեր տրամադրութեան ներքեւ դրաւ հանգուցեալ Մ. Մինասեանի կողմէ պատրաստուած գրքոյկ մը՝ Ար-Քառունի Հ.Յ.Դ. Կոմիտէի քանադեակին առթիւ պատրաստուած (1954), ուր մեր սիրելի Մինասը, իրեն յատուկ նուրբ սրամտութեամբ բայց ի՞նչ անոյշ հոգիով, ներկայացուցեր էր իր ընկերները. . . համով հոտով կամի՞նքնրով: Կը հրատարակենք ատոնցմէ երկուքը. մէկը՝ Եղաարդ Սահակեանի, միւսն ալ. . . ինքն իր մասին:

ԵՒՈՒԱՐԴ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Հասակը կարն, խելքը երկայն,
Գրքայանիւն մէջ կայ դահեկան.
Հանրածանօթ Դաշնակցական,
Անունն է Եղաարդ Սահակեան:

Շատո՛նց բողոժ բուրբ ու գրիչ,
Հիմա դարձած է փորագրիչ,
Վարիչ, մարիչ,
Ու վերվերիչ,
Իր գործին ալ
Կառավարիչ.
Անկախութեան
Ջերմ քարոզիչ,
Հայ Դատին ալ՝
Կազմակերպիչ:

Ուր նաշկերոյթ-Հանդէս կայ,
Հոն անպայման Թամատայ.
Կը բարբառի պերճախօս,
Կարծես ըլլար հիւպատոս:

Կը սիրէ լաւ ըմպելի,
Ըլլայ գինի կամ օղի.
Իսկ եթէ խրմէ Ուիսկի,
Խալթ է ըրեր Վիշինսկի. . . :

ՄԻՆԱՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Մ. Մինասեան խորհրդածէ,
Ինքզինքը բան մը կը կարծէ.
Գրծէ-մըծէ,
Խըծըրծէ,
Արդեօք ի՞նչ բան
կ'արտածէ.
Կարծես երկինք
Թեւածէ,
Բայց թրո՛ի ալ
նէ այծ է:

Եռուն տարի շարունակ,
Արտասանեց նապաստակ.
Ա՛յ համ տուաւ դրդումի,
Ամէն մարդ ալ կ'ընդունի:

Հայ գրքերու ջերմ սիրահար,
Անոնց մէջէն տեսնէ աշխարհ.
Երկըրպագու՝ Սուրբ Մեսրոպին,
Մատաղ կ'ըլլայ Այրուրեմին:

Թեւ շա՛տ բըծախընդիր,
Ջարգանալու ի խընդիր, —
Այժմըմ կ'երթայ լրսարան,
Ունկընդրելով՝ անպայման՝
«Հայ Ջայնի» յայտագրին,
Շարաթ օր մէկուկէսին:

Շիտակն ըսե՛մ, եթէ կ'ուզես, —
Պետք է երթայ Մանկապարտեգ. . . :

“Mother and Child” by Zohrab Kechichian.

All Mothers Are Virgins

**By His Holiness Vasken I,
Supreme Patriarch and Catholicos
of All Armenians, Etchmiadzin, Armenia**

Is there a father who, upon glimpsing his newborn child for the first time, does not exclaim: “A miracle!”? And is there a father who, in that instant, does not see in his wife the image of Mary the Holy Virgin? In this sense, all births are miracles; all mothers virgins.

In motherhood, a woman transcends her physical being and is crowned with the light of the miracle of birth. She feels deep within her the blessed shudder of creation and, kneeling before the infant she bore, sees in the child the gracious work of God’s great power, and envisions herself the Holy Virgin.

This is the fundamental, spiritual truth about motherhood, which, we feel, must serve as the basis of all judgments on family and family life.

With all its discoveries, with all the knowledge it has developed, science remains limited to the role of examining and understanding the physical aspects and circumstances of procreation. Yet the miracle remains a miracle, an unfathomable mystery, and in the light of science, even more miraculous.

The miracle of birth and the sanctity of motherhood are the foundations of the family; the family is the altar of that miracle and the fountain of that sanctity. The Christian conception of the family is embedded in such natural, human sentiments. Thus did Jesus proclaim the familial union between man and woman a Divine Act, commanding: “What therefore God has joined together, let no man put asunder” (Mark 10:9).

This religious conception of the family is confirmed as well by the studies and researches of the social sciences, demonstrating that the family is the foundation of human society, of nations and their survival, of all history.

In light of these religious and scientific truths, it becomes increasingly essential in our day to defend and strengthen the institution of the family, which religion regards as the sacred gift of God; which the social sciences accept as the foundation and guarantor of individual and collective life, of physical and spiritual health and moral harmony.

We exhort clergymen, educators, legislators, men of the arts and sciences, in all countries, to work together to restore the sanctity of the family.

(Շարունակութիւն էջ 15ն)

**ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ**

Ս. Էջմիածնի մէջ գումարուած ժողովին եւ անոր յաջորդող յարաբերութեանց լոյսին տակ:

Ժողովիս փակումէն առաջ «Հոգւոց» աղօթքը արտասանուեցաւ 2 Ապրիլ 1981-ի Պէյրուսի ումբակո-ծումներու ընթացքին զոհուածներու հոգիներուն խաղաղութեան համար եւ յատուկ մաղթանք եղաւ Լիբանանեան հայրենիքի ամբողջական պահպանման եւ անվտանգութեան համար:

Ժողովս իր աշխատանքները փակեց Շաբաթ, 4 Ապրիլ 1981-ի կէսօրին:

4 Ապրիլ, 1981
Անթիլիաս.

ԴԻՒԱՆ
ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

**Prelacy’s 66th Commemoration of
Armenian Martyrs’ Day**

Sixty-six years ago, on the evening of April 24, 1915 when 300 Armenian intellectuals were arrested and killed in Constantinople thus beginning the first genocide of the 20th Century, who could have foretold then that one day “you will hear the voices of 150 young Armenians on the steps of a giant cathedral, in a great land, in a great city; voices that will defy a darkened sky, voices that will remind the world of an injustice, voices that will sing the song of youth, the song of a language, the song of heroes, and the song of triumph!”

Indeed, for those of us living today we may easily question this word triumph especially as it applies to us as Armenians. But who can deny that as Armenians we can know and experience triumph in so many, many ways?

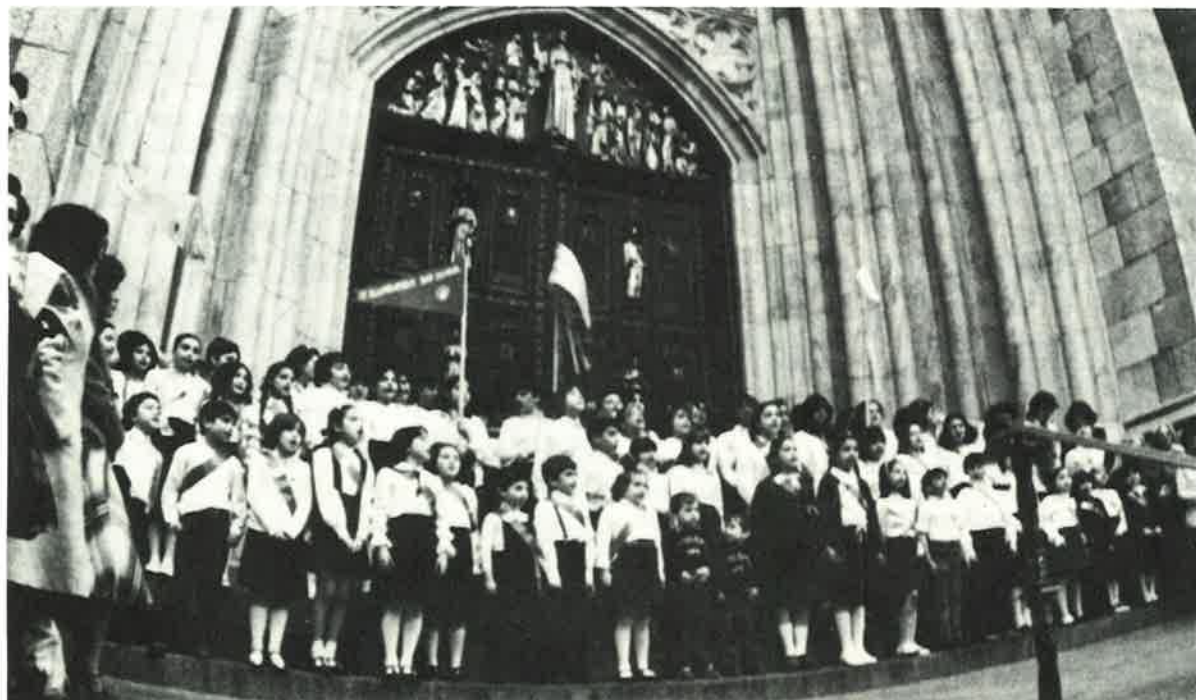
And so it was on Friday, April 24, 1981 in the late afternoon of a cloudy day that the All-School Student Chorus comprised of children from eight metropolitan area Armenian Saturday and Day Schools opened the Prelacy’s Solemn Requiem Service and Public Commemoration of the 66th Anniversary of the Turkish Genocide of armenians, held at St. Patrick’s Cathedral on 5th Avenue in New York City.

“It had to be the most touching and impressive part of the program,” stated Hourig Sahagian who directed the chorus on the steps of the cathedral. “And not only for us as Armenians but for the passerbys as well.” Network T.V. picked up the children live for their 6:00 p.m. newscast.

Close to 2,000 people from the N.Y. and N.J. metropolitan area attended the service inside the cathedral which began with an organ prelude by renowned concert organist Dr. Haig Mardirosian.

In his opening remarks, Dr. Raffi Arzoomanian who moderated the Commemorative service, stated that “the triumph we speak of is not definitive. It is the triumph of a resolved beginning, of fresh aspirations of modest and humble proportion.”

Introduced next was Rt. Rev. Msgr. James F. Rigney, Rector of St. Patrick’s Cathedral who welcomed the audience reminding us that this service is one of remembrance and prayer. “A time to pray for the peace and

Armenian children singing on the steps of St. Patrick’s Cathedral in New York City.

**ՐՕՏ ԱՅԼԸՆՏԻ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԻ ԵԼՈՑԹԸ
ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ՝ ԽՄԲԱՎԱՐ
ՌՈՒԲԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ**

(Continued from page 2)
Gorky's Passion...

Փրաւիտենսի Հայ գաղութը այս տարի եւս առիթը ունեցաւ ըմբռնելու Հայ երգն ու երաժշտութիւնը շնորհիւ Րօտ Այլընտի Գաղութային երգչախումբի երկրորդ ելոյթին, որ տեղի ունեցաւ Կիրակի, Փետր. 8, 1981 կէսօրէ ետք ժամը 3-ին Րօտ Այլընտի Արուստակ Տրիգոյանի սրահին մէջ ղեկավարութեամբ՝ վաստակաւոր երաժիշտ-խմբավար Ռուբիկ Գրիգորեանի եւ մասնակցութեամբ շնորհալի դաշնակահարուհի Օր. Անահիտ Անթեքէլեանի եւ Րօտ Այլընտի Ֆիլհարմոնիք նուագախումբի կարգ մը նուագածու անդամներուն: Սոյն համերգի նախածնունդները ըստանձնած էր Փրաւիտենսի Արթուր Վարդանանց Եկեղեցւոյ Հայ Արուեստից Միութիւնը:

Րօտ Այլընտի Հայ Գաղութային երգչախումբը իր 70 անդամներով ներկայացուց բժախնդրորէն ընտրուած երգերու գեղեցիկ փունջ մը իր գանազան երանգներով — Եկեղեցական, ազգային, սիրային եւ հայրենասիրական: Յայտագրին մէջ տեղ գտած էին Կոմիտաս, Եկմալեան, Ա. Յովհաննէս, Լ. Գրիգորեան, Վ. Մերուսեան եւ Ռ. Գրիգորեան իրենց ստեղծագործութիւններով: Օրուան համերգին յատուկ փայլք եւ երանգ տուին մեներգողներ՝ Օր. Հելլէն Տայեան, Տիկիններ՝ Ոսկի Աւագեան եւ Շնորհիկ Մարգարեան եւ Պրն. Գեղամ Պալըմեան իրենց շատ դիւթիչ ձայներով: Բոլորն ալ արժանացան ներկաներու բուռն ծափահարութեան մանաւանդ Օր. Հ. Տայեանի «Իմ Ձիւնարի Ետեր», Տիկ. Ե. Մարգարեանի Անուշ Օփերայի «Աստու եւ Ուրի» եւ Պրն. Գ. Պալըմեանի «Արշակ Բ. Արիան»: Երգչախումբը իր հրապուրիչ ներդաշնակութեամբ հմայեց ներկաները մասնաւորաբար «Վասուրալեան», «Յորենը Յանելով», «Շէխ Սաֆո» եւ «Մաղկածոր» խմբերգներով: Այս վերջինը, որ ստեղծագործութիւնն էր Մայեսթրո Գրիգորեանի արժանացաւ ջերմ գնահատանքի եւ ներկաներու բուռն փափաքով կրկնուեցաւ:

Ետ համերգի, Հայ Արուեստից Միութեան կողմէ սարքուած էր հիւրասիրութիւն Արթուր Վարդանանց Եկեղեցւոյ սրահին մէջ՝ ի պատիւ Մայեսթրո եւ Տիկ. Ռ. Գրիգորեանի: Ներկայ էին նուագախումբի եւ երգչախումբի անդամները իրենց պարագաներով: Արթ. Տ. Մեսրոպ Ա. Քհնյ. Թաշճեան, Եկեղեցւոյ Հովիւր, շնորհակալութիւն յայտնեց խմբավարին, երգչախումբի եւ նուագախումբի անդամներուն եւ բոլոր մարմիններուն, որոնք գանազան միջոցներով օժանդակեցին եւ յաջողութեամբ պսակեցին այս ազգօգուտ ձեռնարկը: Արթ. Տէր Հայրը իր քաջալերական խօսքերով վերահաստատեց թէ նման ձեռնարկներ յառաջիկային շարունակելու համար ամէն ջանք պիտի տարուի Հայ արուեստը արմատացնելու եւ գոտեպնդելու յոյսով ապագայ սերունդներու մէջ: Ապա, Արթ. Տէր Հայրը խօսք տուաւ օրուան հիւրերէն՝ Տիկ. Գոհար Թէօօլեանի, որ հակիրճ ձեռնով ընդգծեց Հայ երգի եւ երաժշտութեան կարեւոր դերը Ամերիկայի գաղութներու ազգայականման գործին մէջ: Շեշտելով խմբավար-ուսուցիչ Գրիգորեանի երաժշտական տաղանդն ու Հայ երգը ուսուցանելու իր սէրը:

Արթուր Վարդանանց Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան, Հայ Արուեստից Միութեան եւ Երգչախումբի Յանձնախումբին կողմէ եղան շնորհակալական սիրալիք զգացումներու արտայայտութիւններ խմբավար Ռ. Գրիգորեանի եւ իր ազնիւ տիկնոջ որոնք մեծ հաճոյքով ու համբերութեամբ յանձն առած էին ձեռնարկին իրագործման ծանր պարտականութիւնը:

Այս երեկոյթի վերջաւորութեան, Մայեսթրո Գրիգորեան իր երաժշտագէտի մեկնաբանութեամբ պարզեց թէ ճշմարտութիւնը միայն երաժշտութեամբ կարելի է արտայայտել: Վաստակաւոր երաժշտագէտը իր շնորհակալութիւնները յայտնելէ ետք բոլոր ներկաներուն, ընդգծեց Հայ երգի եւ երաժշտութեան շատ կարեւոր դերը ազգի մը գոյատեւման մէջ:

Մ. Ն. ՓՐԱՒԻՏԵՆՍ, Ր. Ա.

cepted. He thought, he taught and he worked as hard as anyone in modern-art history. Though harassed by poverty of the most grinding sort, he never stinted on first-class artist's materials. Nor did it deter him when his paintings piled up in the studio and hardly anybody ever wanted to buy them.

He proceeded by emulation. As is made abundantly clear at the Guggenheim, he wanted not to "copy" Cezanne and his successors, but to make himself one flesh with them. Almost the first half of the Guggenheim show is taken up with work that is penetrated by Cezanne, Picasso and others, to the point at which, to most Europeans, it looks simply derivative. It would be difficult to get in closer to Cezanne, to Picasso, to Braque and to Miro than Gorky did. He lived their paintings to a degree that we cannot imagine surpassed. This is a case in which the poetics of emulation banish any thought of mere copying.

Quite apart from that, there are the Armenian affinities that find their way into the work even when emulation is at its most intense. One of them is for a crisp, exact, springy line like the one that catches the light on Armenian tombstones. Another is for the unmistakable gamut of Armenian color, so rich in crushed lilacs, powdered lavenders, bruised reds and browns that sing out like velvet. There is a bay not far from the start of the show that is not in the least folkloristic in its subject matter and yet whisks us straight to Yerevan.

It was in terms of a combination of these two—the darting, inquisitive line and the color that comes from thousands of miles away—that in the late 1930's he began to break through to an utterance that was undeniably his own. There were still creative infatuations to come—in the case of Miro, above all—but both the paintings and the drawings bore a load of introspection that was quite alien to the European models that Gorky had set himself to emulate. His imagery, though rarely explicit, came as much from the butter churns, the wild carrots, the nesting porcupines and the blue rocks half-buried in the black earth of Armenia as from anything that he found in this country. And when he touched upon human relations, there was something vulnerable, anguished and inextinguishably private about what resulted. There are paintings at the Guggenheim on which we feel almost ashamed to eavesdrop.

It is in keeping with the confessional character of much of Gorky's art that in his masterworks—notably "The Liver Is a Cock's Comb," on loan from the Albright-Knox Art Gallery in Buffalo—we slither back and forth between the known and the unknown, the formed and the unformed, and the private and the universal. Gorky at such times sets up a strong contrast between the rich, slow, poignant beat of the color and the antlike celerity of the images. When we are saved from drowning in the orange and purple waters of a lake of deep feeling, we feel ourselves tweaked, nipped and bitten by innumerable small creatures to which we cannot put a name.

It sounds like an uneasy situation, and that's exactly what it is. Gorky could lose himself in nature, as in the "Garden in Sochi" series and the wonderful drawings that he made in 1943 on a farm in Virginia, but he came back in the end to his own hurts and distresses. Though put out of mind in the early 1940's by an initially blissful marriage and an awareness of great powers newly come to fulfillment, those hurts and distresses were merely in abeyance until such time as misfortune should strike again. When it did indeed strike again, in ways that even Job would have found discouraging, Gorky had no defense against it.

Like most retrospectives, this one is too big. We wait too long for Gorky to get out of his self-imposed tutelage, and the mature work would look better if there were not quite so much of it. But the great paintings are there, and the great drawings are there, and Diane Waldman, the museum's curator of exhibitions, stays with Gorky every inch of the way. It makes for an event of exceptional fascination.

**Daily Bible Readings
May 1981**

1. Fri.—Thirteenth Day after Easter. Lk. 5:27-39, Acts 8:26-40, I Pet. 1:1-12, Jn. 2:1-11, Mt. 6:22-34, Mk. 2:13-22.
2. Sat.—Fourteenth Day after Easter. Lk. 6:1-11, Acts 9:1-22, I Pet. 1:13-25, Jn. 2:12-22, Mt. 7:1-8:17, Mk. 2:23-3:5.
3. Sun.—Sunday of THE WORLD-CHURCH. **Green Sunday.** Prov. 3:9-17, Is. 66:12-16, I Tim. 3:14-16, Mt. 16:13-19, Lk. 6:12-49, Acts 9:23-31, I Pet. 2:1-10, Jn. 2:23-3:12, Mt. 8:18-9:8, Mk. 3:6-12.
4. Mon.—Sixteenth Day after Easter. Lk. 7:1-10, Acts 9:32-43, I Pet. 2:11-17, Jn. 3:13-21, Mt. 9:9-17, Mk. 3:13-19.
5. Tues.—Seventeenth Day after Easter. Lk. 7:11-35, Acts 10:1-23, I Pet. 2:18-25, Jn. 3:22-36, Mt. 9:18-26, Mk. 3:20-30.
6. Wed.—Eighteenth Day After Easter. Lk. 7:36-50, Acts 10:24-48, I Pet. 3:1-9, Jn. 4:1-23, Mt. 9:27-34, Mk. 3:31-35.
7. Thurs.—Nineteenth Day after Easter. Lk. 8:1-21, Acts 11:1-26, I Pet. 3:10-22, Jn. 4:24-42, Mt. 9:35-10:15, Mk. 4:1-9.
8. Fri.—Twentieth Day after Easter. Lk. 8:22-56, Acts 11:27-12:24, I Pet. 4:1-11, Jn. 4:43-54, Mt. 10:16-40, Mk. 4:10-20.
9. Sat.—Twenty-First Day after Easter. Lk. 9:1-17, Acts 12:25-13:15, I Pet. 4:12-19, Jn. 5:1-18, Mt. 11:1-24, Mk. 4:21-25.
10. Sun.—**Red Sunday**, twenty-second Day after Easter. Lk. 9:18-36, Acts 13:16-43, I Pet. 5:1-14, Jn. 5:19-30, Mt. 11:25-30, Lk. 23:32-46, Mk. 4:26-34.
11. Mon.—Twenty-third Day after Easter. Lk. 9:37-50, Acts 13:44-14:6, 2 Pet. 1:1-11, Jn. 5:31-47, Mt. 12:1-21, Mk. 4:35-5:20.
12. Tues.—Twenty-fourth Day after Easter. Lk. 9:51-62, Acts 14:7-17, 2 Pet. 1:12-19, Jn. 6:1-14, Mt. 12:22-37, Mk. 5:21-34.
13. Wed.—Twenty-fifth Day after Easter. Lk. 10:1-24, Acts 14:18-27, 2 Pet. 1:20-2:8, Jn. 6:15-21, Mt. 12:38-50, Mk. 5:35-43.
14. Thurs.—Twenty-sixth Day after Easter. Lk. 10:25-42, Acts 15:1-29, 2 Pet. 2:9-22, Jn. 6:22-38, Mt. 13:1-23, Mk. 6:1-6.
15. Fri.—Twenty-seventh Day after Easter. Lk. 11:1-13, Acts 15:30-16:5, 2 Pet. 3:1-9, Jn. 6:39-72, Mt. 13:24-35, Mk. 6:7-13.
16. Sat.—Twenty-eighth Day after Easter. Lk. 11:14-32, Acts 16:6-40, 2 Pet. 3:10-18, Jn. 7:1-13, Mt. 13:36-52, Mk. 6:14-29.
17. Sun.—**Feast of the Apparition of the Holy Cross.** Gal. 6:14-18, Lk. 11:33-12:12, Acts 17:1-15, I Jn. 1:1-10, Jn. 7:14-23, Mt. 13:53-58, Mk. 6:30-44.
18. Mon.—Thirtieth Day after Easter. Lk. 12:13-31, Acts 17:16-34, I Jn. 2:1-6, Jn. 7:24-36, Mt. 14:1-12, Mk. 6:45-56.
19. Tues.—Thirty-first Day after Easter. Lk. 12:32-48, Acts 18:1-11, I Jn. 2:7-17, Jn. 7:37-8:11, Mt. 14:13-21, Mk. 7:1-16.
20. Wed.—Thirty-second Day after Easter. Lk. 12:49-13:9, Acts 18:12-28, I Jn. 2:18-23, Jn. 8:12-20, Mt. 14:22-36, Mk. 7:17-30.
21. Thurs.—Thirty-third Day after Easter. Lk. 13:10-21, Acts 19:1-20, I Jn. 2:24-25, Jn. 8:21-30, Mt. 15:1-20, Mk. 7:31-37.
22. Fri.—Thirty-fourth Day after Easter. Lk. 13:22-35, Acts 19:21-40, I Jn. 26-28, Jn. 8:31-59, Mt. 15:21-28, Mk. 8:1-9.
23. Sat.—Thirty-fifth Day after Easter. Lk. 14:1-24, Acts 20:1-16, I Jn. 2:28-3:1, Jn. 9:1-38, Mt. 15:29-16:12, Mk. 8:10-26.
24. Sun.—Sixth Sunday after Easter. Lk. 14:25-15:32, Acts 20:17-38, I Jn. 3:2-6, Jn. 9:39-10:10, Mt. 16:13-17:13, Mt. 27:35-56, Mk. 8:27-9:12.
25. Mon.—Thirty-seventh Day after Easter. Lk. 16:1-31, Acts 21:1-14, I Jn. 3:7-10, Jn. 10:11-21, Mt. 17:14-20, Mk. 9:13-28.
26. Tues.—Thirty-eighth Day after Easter. Lk. 17:1-19, Acts 21:15-26, I Jn. 3:10-20, Jn. 10:22-42, Mt. 17:21-18:9, Mk. 9:29-49.
27. Wed.—Thirty-ninth Day after Easter. Lk. 17:20-37, Acts 21:27-36, I Jn. 3:21-4:6, Jn. 11:1-46, Mt. 18:10-35, Mk. 10:1-12.
28. Thurs.—**Ascension of Christ**—Fortieth Day after Easter. Song 3:6-4:3, Is. 63:1-6, Acts 1:1-14, Lk. 24:41-53, Mk. 16:9-20, Lk. 18:1-14, Mt. 28:16-20, Mt. 19:1-15, Mk. 10:13-27.
29. Fri.—**Resumption of Fasts.** Forty-first Day after Easter. Lk. 18:15-34, Acts 21:37-22:29, I Jn. 4:7-21, Jn. 11:47-54, Mt. 19:16-20:16, Mk. 10:28-32.
30. Sat.—Forty-second Day after Easter. Lk. 18:35-19:28, Acts 22:30-23:11, I Jn. 5:1-12, Jn. 11:55-12:11, Mt. 20:17-28, Mk. 10:33-45.
31. Sun.—**Second Palm Sunday.** Is. 63:1-6, Heb. 9:24-28, Lk. 19:29-48, Acts 23:12-35, I Jn. 5:13-21, Jn. 12:12-23, Mt. 20:29-21:17, Mk. 10:46-11:11.

Abbreviations Used this Month

Old Testament		New Testament	
Song	Song of Solomon	Mt.	Matthew
Is.	Isaiah	Mk.	Mark
		Lk.	Luke
		Jn.	John
		Gal.	Galatians
		I Tim.	I Timothy
		Heb.	Hebrews
		1 Pet.	1 Peter
		2 Pet.	2 Peter
		1 Jn.	1 John

(Continued from page 3 - ARMENIAN MARTYRS' DAY)

Rev. Sutton concluded by saying that each of us must use our talents and abilities, our love for one another as a bulwark against man's inhumanity to man. "We have received mercy, grace, and peace. We share it. We pass it on."

Krikor Pidedjian conducted the Brass Ensemble, a unique blend of brass instruments, performing "Hank-chetzek Dook Antorr", "Sipana Kacher", "Medley of Patriotic Songs", and "Zartir Lao". With Sardarabad as the finale, the Ensemble's rendition made one feel its depth and strength, supporting the joyful renewal of life and heroic spirit.

Massachusetts Sanator, the Honorable Paul Tsongas in his address stated that simply to remember the Genocide is not enough. "Remembrance does not mean to recall the facts. Rather, it is a call to consciousness. It means to form again that community of concern, united in ethnic heritage and committed to stand up against any repetition anywhere of his terrible event. The Armenian Genocide must never be the "forgotten genocide."

"But, he continued, "it would be shortsighted of us to narrow our focus on our mutual grievances against Turkish policy. We must rise above our loss and sorrow and look to others who are now suppressed. Tonight let us stand together in one demand for the rights of all persecuted individuals and groups. Basic human rights

know no ethnic boundaries; they are universal and indivisible."

His Grace, Bishop Mesrob Ashjian in his address talked of how the Armenians became the Diaspora; how history would record the final chapter.

"But the Armenian turned history away. He said No to History." "On the 50th Anniversary of the Genocide," he continued, "the survivors stood steadfast to the ideals of the fallen martyrs, by keeping those ideals aflame in the hearts of the youth. The 60th Anniversary bore witness to the fact that the re-born Armenian, whether in Armenia or in the Diaspora, exists now as one entity, pulsates with one heart-beat and follows one course . . . no longer the course that trekked into the desert-wastes of Death, but rather the one that soars skyward towards Ararat and life!"

"And now in these difficult times the Armenian has resolved to continue his struggle against injustice. He stands shoulder to shoulder with his brothers; steadfast in unity, strengthened by a newly risen hope. Once again the Armenian turns his glance toward Ararat, and says:

"We survived, we exist still, and we will persevere. That is our answer. That is our triumph over tragedy and our victory over death."

The evening closed with the singing of "Hayr Mer" (The Lord's Prayer).